

**МЕЖДУПРАВИТЕЛСТВЕНА
КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ
КЪМ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
- БЪЛГАРИЯ -**

Брюксел, 4 април 2002

CONF-BG 13/02

Документ, предоставен от България

Предмет: Допълнителна информация към Преговорна позиция
Глава 10 – Данъчна политика

Документ, предоставен от България

**ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ
ПО ПРЕГОВОРНАТА ПОЗИЦИЯ
ПО ГЛАВА 10 “ДАНЪЧНА ПОЛИТИКА”
(CONF-BG 22/01)**

България би искала да се позове на Преговорната си позиция по Глава 10 “Данъчна политика” (CONF-BG 22/01) и на Допълнителната информация, предоставена с документ CONF BG 69/01.

1.Непряко облагане

а) Данък добавена стойност

Република България отправя искане за постоянна дерогация от изискването на чл.28 (3)(b) на Директива на Съвета 77/388/ЕЕС относно облагането на международния транспорт на пътници.

Искането се основава на чл.28 (3)(b) и Annex F17 на Шеста ДДС Директива, която позволява на държавите-членки, при които е освободен пътническия транспорт да продължат да освобождават тази дейност за определен преходен период. Освобождаването ще се прилага до момента, в който Съвета не вземе единодушно решение, с което да отмени всички съществуващи дерогации, относно изискването на чл.28 (4).

Повечето държави-членки се възползват от възможността да освободят от облагане международния транспорт на пътници. Международният въздушен и морски транспорт е освободен от облагане с право на данъчен кредит във всички 15 държави-членки, а пътният и железопътният транспорт - в 9 страни-членки. Трябва да се има предвид, че дерогацията за международния пътнически транспорт беше дадена по време на последните преговори за асоцииране, които се състояха след въвеждането на вътрешния пазар. Като се има предвид, че разглежданите дерогации не представляват съществен риск за функционирането на вътрешния пазар, може да се заключи, че подобен риск няма да съществува, ако подобна дерогация бъде дадена и на България.

Нещо повече – облагането на международния пътнически транспорт в България ще нанесе вреда на страната, като значително ще наруши конкуренцията, ако в същия момент всички държави-членки прилагат освобождаване за този вид сделки.

Водена от горните съображения Република България отправя искане за дерогация, относно прилагането на чл.28(3)(b) и Annex F 17 на Шеста ДДС директива, което ще й позволи да продължи да освобождава от облагане с право на данъчен кредит международния пътнически транспорт. Дерогацията ще се прилага при спазване на условието на чл.28 (4) на Шеста ДДС Директива.

б) Акцизи

Спиртни напитки

Република България оттегля искането си за преходен период от 5-години до 31 декември 2011г. по отношение прилагането на минималната акцизна ставка върху спиртните напитки съгласно чл.3 (1) от Директива на Съвета 92/84/ЕЕС.

Република България отправя искане за постоянна дерогация от изискването на чл.21 на Директива на Съвета 92/83/ЕЕС за облагане с единна ставка на етиловия алкохол, с цел прилагане на специална схема за облагане на домашната дестилация на алкохол.

Република България отправя искане след датата на присъединяване да облага с намалена ставка, но не по-ниска от 50% от стандартната акцизна ставка, за количествата спиртните напитки до 30 литра годишно на семейство (12 литра чист алкохол) , произведени от плодове и грозде собствено производство на физически лица в специализирани малки обекти за дестилиране и предназначени само за лично потребление от семейството.

Мотивация

В Република България производството на ракия в специализирани малки обекти за дестилиране на спиртни напитки, произвеждана от плодове и грозде собствено производство на физическите лица е национална традиция и не е предназначен за продажба на пазара а само за домашна консумация.

Самият процес на печене на ракията /т.е. дестилацията на ферментиралите плодове/ е превърнат в обичай в селата и малките градове на страната, по специално в тези региони, където се отглеждат много грозде и плодове.

Населението на Република България е около 8,150 млн. души, 2,4 млн. семейства. Бенифициентите на тази дерогация ще са около 60 хил. души или 17 хил. семейства. Данните за годишното потребление на спиртни напитки през 2000 г.¹ е посочено в таблица 1:

Таблица 1

№	Показател	Количество /литри/
1	Спиртни напитки, произведени за лична консумация от собствени плодове и грозде	3 447 828
2	Реализация на пазара на дестилати и спиртни напитки	46 778 129
3	Общо потребление на спиртни напитки (1+2)	50 225 959
4	Процент на количествата спиртни напитки за лично потребление от общото потребление на спиртни напитки	7,37%

Специализираните малки обекти за дестилиране (пунктове за дестилация) са независими правно и икономически от който и да е друг обект за дестилиране и не осъществяват дейността си по предоставен лиценз. На тези обекти се издават удостоверения за регистрация, като към кметовете на общините по местонахождение на

¹ По информация на Главна данъчна дирекция

пункта за дестилация се водят публични регистри, в които се вписват удостоверенията за регистрация.

Произведената по този начин ракия не се продава на пазара и не се търгува по друг начин, консумира се единствено от членовете на семейството и е изцяло отделена от търговската мрежа .

Гаранция за това дават редица нормативни изисквания на българското законодателство, а именно:

- ✓ Закона за акцизите регламентира, че бутилираните спиртни напитки, предназначени за местния пазар, се продават само с бандерол;
- ✓ Чл. 12г, ал. 1 от Закона за акцизите забранява продажбата на наливни (небутилирани) спиртни напитки;
- ✓ Чл. 26 от Наредбата за условията и реда за регистриране, лицензиране, заличаване от регистъра и отнемане на лицензиите, данните, подлежащи на вписване, начина на водене на дневниците, съдържанието и формата на декларациите на реколтата и стоковата наличност и контрола върху лицензираните лица и дейността им /обн., ДВ бр.31 от 14.04.2000/ забранява търговията със спиртни напитки на улици, площади, открити пазари, във и от леки и товарни моторни средства, на сергии, в палатки и др. подобни. Обектите, от които може да се извършва търговия със спиртни напитки се вписват изрично в издаваната лицензия за продажба;
- ✓ Съгласно чл.24 от Наредбата за условията и реда за регистриране, лицензиране, заличаване от регистъра и отнемане на лицензиите, данните, подлежащи на вписване, начина на водене на дневниците, съдържанието и формата на декларациите на реколтата и стоковата наличност и контрола върху лицензираните лица и дейността им /обн., ДВ бр.31 от 14.04.2000/ дестилацията на ферментирани плодови материали, предназначени за производство на ракия от граждани с техни суровини, които не са предназначени за търговия, се извършва в специализирани малки пунктове за дестилация;
- ✓ Съгласно Правилника за прилагане на Закона за акцизите(ППЗА) физическите лица декларират произведените за тяхна лична консумация ракии в производствен лист, който се описва и представя пред съответната териториална данъчна дирекция от отговорника на пункта. Отговорникът на пункта събира и внася акциза за количествата ракии над минималните необлагаеми по закон количества;
- ✓ Отново съгласно ППЗА със служебна бележка съответната териториална данъчна дирекция удостоверява, че физическото лице е производител на материалите (плодове и грозде), от които ще се изварява ракия. Тази регламентация дава гаранция, че количествата ракии се произвеждат именно от плодове и грозде, собствено производство.

При неспазване на цитираните разпоредби на нарушителите се налагат сериозни санкции.

Предвид гореизложените законови рамки гарантиращи контрола при производството в специализирани малки обекти за дестилиране на спиртни напитки за семейна консумация и малкия дял на това производство спрямо общото производство и потребление, производството на ракии за семейна консумация не представлява заплаха за лоялната конкуренцията на пазара и не оказва съществено влияние върху приходи от акциз.

Водена от горните съображения и зачитайки националните традиции Република България отправя искане за облагане с намалена ставка (не по-ниска от 50% от стандартната ставка) за спиртните напитки, произвеждани от плодове и грозде собствено производство на физически лица в специализирани малки обекти за дестилиране на спиртни напитки и предназначени само за лична консумация на семейството.

Горива

Република България оттегля искането си за преходен период от 5 години до 31 декември 2011г. по отношение прилагането на минималната акцизна ставка върху безоловния бензин и дизела, съгласно чл.4 и чл.5 от Директива на Съвета 92/82/ЕЕС.

Тютюневи изделия

Република България поддържа искането си за преходен период от 5 години до 31 декември 2011г. по отношение прилагането на минималната акцизна ставка върху цигарите съгласно Директива на Съвета 92/79/ЕЕС и Директива на Съвета 2002/10/ЕЕС.

Към настоящия момент акцизът върху цигарите се определя като абсолютна сума в левове за 1 къс цигари, към която се прибавя процент от продажната цена:

- ✓ **Цигари с филтър**
Акцизът е в размер на 40% от продажната /фиксирана²/ цена + 0,002лв. на къс.
- ✓ **Цигари без филтър**
Акцизът е в размер на 15% от продажната /фиксирана/ цена + 0,001лв. на къс.

Най-продаваната марка цигари са цигарите с филтър марка **“Victory”**/с твърда опаковка 85 милиметра/, с пазарен дял 34,82 и продажна **цена 1,20** лв. /0,61 евро/.

Размерът на акциза възлиза на 43,33% от цената на най-продаваната марка цигари.

В предишната допълнителна информация (CONF_BG 69/01), описахме оценката ни за влиянието на повишаването на този акциз върху инфлацията и изразихме становището си, че този процес е по-добре за се извърши на няколко стъпки, а не еднократно.

В настоящото изследване отново се анализира този проблем, но при променени условия –приета нова Директива 2002/10/ЕЕС за акцизните ставки върху цигарите, с която се въвежда нов минимален акциз от 64 евро на 1000 къса при ограничителното условие той да представлява не по-малко от 57% от продажната цена на дребно. При анализа за база са приети вече увеличените акцизни ставки в България от началото на 2002 г.

По-долу, ще разгледаме влиянието на повишаването на акцизите (при отчитане на ефекта от новия акциз) върху инфлацията и върху потреблението на домакинствата за тази стокова група (*таблица 2*).

Влияние върху инфлацията

От приложената таблица се вижда, че особено силно би било влиянието от еднократното увеличаване на акцизите на цигарите върху инфлацията. На практика това би генерирало инфлация от около 6.7% само в рамките на един месец при равни други условия. Повишаването на акциза на цигарите при равни други условия би увеличило повече от три пъти тяхната цена.

² Цените на тютюневите изделия в България са фиксирани с ПМС №307 от 27.12.2001 г. за определяне на цени на тютюневите изделия от местно производство и от внос за вътрешния пазар /обн., ДВ, бр. 112 от 2001 г., изм., бр.24 от 2002 г.

Ако разгледаме вариант при еднократно повишаването на акциза до минималната ставка цените на цигарите ще се увеличат с над 225%. Това би намалило значително и тяхното потребление (с около 90%) и на практика би блокирало целия вътрешен пазар. При увеличение на акцизите на тези стоки, намалената покупателна способност на населението в следствие от нарасналата им цена няма да бъде компенсирана от очакваното повишаване на доходите на населението, което би могло да се постигне и то частично при постепенно нарастване на акцизите в дългосрочен период.

Рязко повишаване на цените на цигарите би довело и до значително увеличаване на дела на нелегалната търговия на тези стоки, като ще се избягва плащането на дължимите акцизи (а вероятно и плащането на други данъци и такси). Така, ако повишаването на акцизите на тези стоки се извърши в кратък времеви период, това най-вероятно ще доведе до рязко нарастване на сивата част от този сектор на икономиката.

Таблица 2

Показател	Цигари марка “Виктори”
Настояща продажна цена, лв./кутия	1.20
Настоящ акциз, лв./кутия	0.52
ДДС, лв./кутия	0.20
Отстъпка (10%), лв./кутия	0.12
Цена на производител, лв./кутия	0.36
<i>Настояща данъчна тежест</i>	<i>60.0%</i>
<i>Акциз/Продажна цена</i>	<i>43.3%</i>
Нова продажна цена, лв./кутия	3,91
Нов акциз, лв./кутия	2.51
ДДС, лв./кутия	0.65
<i>Нова данъчна тежест</i>	<i>80,86%</i>
<i>Акциз/Продажна цена</i>	<i>64,19%</i>
Промяна в продажната цена (%)	225,83
Еластичност на потреблението спрямо цената	-0.44
Промяна в потреблението	-99.37
Еластичност на потреблението спрямо дохода	0.13
Промяна в потреблението поради растеж на дохода до 2007	4.96
Крайна промяна в потреблението	-94.41
Принос на еднократното увеличение към общата инфлация на потребителските цени - в процентни пункта	6.69

Тъй като към настоящия момент ЕК е предложила тригодишен преходен период по отношение достигане на минималните акцизи върху цигарите (Директива 92/79/ЕЕС) и във връзка с новото изискване на Директива 2002/10/ЕЕС, България отправя искане за 5-годишен преходен период, като разглежда вариант за постепенно повишаване на акцизните ставки на 5 пъти – в началото на 2004, 2006, 2008, 2010 и 2012 г. (таблица 3).

Цигари

Таблица 3

Виктори	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Продажна цена	0,86	1,20	1,20	1,41	1,41	1,72	1,72	2,22	2,22	2,88	2,88	4,05
Промяна в продажната цена	0,0%	39,5%	0,0%	17,5%	0,0%	22,0%	0,0%	29,1%	0,0%	29,7%	0,0%	40,6%
Акциз	0,30	0,52	0,52	0,65	0,65	0,86	0,86	1,20	1,20	1,66	1,66	2,51
- адвалорен, лв.	0,258	0,48	0,48	0,59	0,59	0,76	0,76	1,02	1,02	1,38	1,38	2,03
- адвалорен, % от общия	87%	92%	92%	91%	91%	88%	88%	85%	85%	83%	83%	81%
Акциз - EUR/1000 къса	7,62	13,29	13,29	16,67	16,67	21,90	21,90	30,71	30,71	42,50	42,50	64,04
ДДС	0,14	0,20	0,20	0,235	0,235	0,287	0,287	0,37	0,37	0,48	0,48	0,675
Отстъпка (до 10%)	0,086	0,10	0,10	0,118	0,118	0,143	0,143	0,185	0,185	0,24	0,24	0,338
Цена на производител	0,347	0,38	0,38	0,405	0,405	0,433	0,433	0,464	0,464	0,498	0,498	0,533
Промяна в цената на производител	0,0%	9,5%	0,0%	6,7%	0,0%	6,9%	0,0%	7,1%	0,0%	7,3%	0,0%	7,0%
Данъчна тежест	49,7%	60,0%	60,0%	62,9%	62,9%	66,5%	66,5%	70,8%	70,8%	74,4%	74,4%	78,5%
Акциз/Продажна цена	34,7%	43,3%	43,3%	46,3%	46,3%	49,8%	49,8%	54,1%	54,1%	57,7%	57,7%	61,9%

Разгледаният вариант се базира на средногодишна промяна в цената на производител от около 3.4%³ и на стремеж увеличението в продажната цена да се извърши по-плавно. При анализа е запазена търговската отстъпка в размер до 10 на сто от продажната цена. Следва да се има предвид, че при евентуална либерализация на цените, отстъпката като елемент от продажната цена може да бъде променена.

В резултат от увеличаването на акцизите, възможностите за пренасочване на търсенето към по-евтините марки цигари ще бъдат ограничени, поради много по-голямото увеличение в цените на по-ниските класове цигари (около 8,5 пъти е увеличението на продажната цена при тях). Много е вероятно някои от тях да отпаднат от пазара, като бъдат изместени от марки от средния клас. В годините на изменение в акцизните ставки се очаква приносът на промяната в цените на цигарите към инфлацията (в края на съответната година) да е около 1.0-1.7 процента.

Дори при плавното увеличение на акцизите до началото на 2012г. на тези стоки, намалената покупателна способност на населението в следствие от нарасналата им цена в размер на 238 %, няма да бъде компенсирана от очакваното повишаване на доходите на населението в реално и номинално изражение. Ръста на цената на цигарите ще изпревари най-малко два пъти ръста на доходите.

В официалната позиция на България имайки предвид - единственото условие за минимален размер на акциза от 57% от продажната цена на дребно, е изчислено, че цената на дребно на най-разпространената марка цигари ще се увеличи с 85%. Въвеждането на новото изискване за минимален размер на акциза ще доведе до повече от три пъти по-голямо увеличение в цената на дребно в сравнение с въвеждането на изискването от 57%.

Други ефекти

- ✓ силно негативно отражение върху производството на тютюн, увеличаване на безработицата в районите с население заето основно в производството;

³ Цената на производител вероятно ще нарасне с повече от 3,4% във връзка с ангажиментите за подобряване на технологичните методи за намаляване на нивата на вредни вещества в тютюневите изделия, което ще увеличи размера на инвестициите

- ✓ негативен социален ефект. Тютюнопроизводството е икономически сектор с голяма икономическа, социална и демографска значимост за България. То е съсредоточено в планински и полупланински региони със слабо продуктивни почви, на които не е възможно отглеждането на други култури, няма друг поминък и условия за алтернативна заетост на населението. Безработицата в тези райони е по-висока от средната за страната. Постепенната хармонизация ще позволи да се ограничи възможния негативен ефект върху заетостта в областта на тютюнопроизводството, позволяващо на предприятията да се адаптират към последствията от увеличаване на акциза върху цигарите;
- ✓ рязкото увеличаване на акцизната ставка може да доведе и до друг проблем - осигуряване събираемостта на данъка. Рязкото увеличаване на ставките ще доведе до изключително икономически стимул за развитие на незаконната търговия с цигари /контрабандата/, което ще принуди властите да съсредоточат повече ресурси за контрол, без гаранция за запазване на събираемостта. Постепенното увеличаване на данъчните ставки в по-дълъг времеви хоризонт, включващ 5-годишен преходен период ще осигури плавно и постепенно увеличаване на данъчните приходи, като по този начин ще осигури и тяхната стабилност.

България апелира да бъдат взети под внимание и отчетени също така и следните фактори:

- ✓ прилагането на новия акциз ще доведе до един от най-високите ръстове на цената на най-продаваната марка цигари в сравнение с други асоциирани източно-европейски страни;
- ✓ различията в размера на ДДС, като значим фактор за ценова диференциация. България прилага една от най-високите ставки на ДДС;
- ✓ необходимостта от инвестиции в подобряване на технологичните методи за намаляване на нивата на вредните вещества в тютюневите изделия, което ще резултира в значително повишение на себестойността на производството (което не е отразено в анализа) и от там до допълнително увеличение на цената на дребно.

Предложения график за постепенно увеличаване на акцизните ставки на цигарите е реалистичен и отчита факта, че Република България оттегля искането си за преходни периоди за спиртните напитки и горивата.